

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Uddannelsesaftaler for erhvervsuddannelser

En uddannelsesaftale, der passer jer

I denne guide hjælper vi med et overblik over aftaletyperne, så I kan vælge den rigtige uddannelsesaftale mellem jer og eleven. Ønsker I hjælp til de fire trin til en elev/lærling, så kan I bruge det digitale værktøj, der findes på stuk.fusebox-lab.dk

For overblikkets skyld har vi ikke taget alle detaljer med om aftaletyperne i denne guide. Dem kan erhvervsskolernes lærepladskonsulenter bedre forklare jer.

Hvad er en erhvervsuddannelse?

Der er erhvervsuddannelser inden for mange brancher. Elever kan fx uddannes til buschauffør, elektriker, it-supporter, industritekniker, personvognsmekaniker, social- og sundhedsassistent, tjener eller salgsassistent. Der er over 100 uddannelser, og de har hver især forskellig varighed. De veksler typisk mellem teoretisk og praktisk undervisning på en erhvervsskole og oplæring i en virksomhed.

Fælles for uddannelserne er, at de består af et grundforløb og et hovedforløb og kan være delt op i kompetencegivende trin.

Eleven skal have en læreplads, inden hovedforløbet starter. Hvis en elev ikke kan få en aftale om læreplads, kan eleven i de fleste uddannelser optages til skoleoplæring samtidig med, at eleven søger videre efter en læreplads.

Erhvervsuddannelsen slutter altid med en afsluttende svendep prøve eller fagprøve.

Erhvervsskolernes lærepladskonsulenter kan forklare mere om uddannelserne, men der er også information at finde på uvm.dk/eud

Aftalerne kort og godt

Der er fem forskellige typer uddannelsesaftaler. Det lyder af mange, men det er for, at I og eleven kan finde en type, der passer jer godt. I kan altid få hjælp på en relevant erhvervsskole til at beslutte den bedste aftaletype for jeres virksomhed. I finder link til en oversigt over skolerne bagerst i denne guide eller ved at bruge det digitale værktøj på stuk.fusebox-lab.dk

Der er forskel på de aftaletyper, I kan lave med elever/lærlinge. Typisk vil en elev/lærling være mest ude i jeres virksomhed og mindst af tiden på sin skole, uanset hvilken aftaletype I vælger. "Den almindelige aftale" og "Ny mesterlære" er dem, hvor I har eleverne/lærlingerne til rådighed i jeres virksomhed i længst tid. De sidste tre typer er alle forskellige slags kortere aftaler mellem eleven/lærlingen og jeres virksomhed.

Derudover er der i en del uddannelser en særlig mulighed for at starte jeres relation op med eleven i et traineeforløb/forpraktik. Der er også særregler for vokselever/-lærlinge på 25 år og derover (euv). Alt det finder I information om til sidst i denne guide.

En uddannelsesaftale, der passer jer

AFTALETYPE 1

DEN ALMINDELIGE AFTALE

Her skal I påtage jer at uddanne eleven/lærlingen i et uddannelsesforløb, der som minimum omfatter hele hovedforløbet eller et kompetencegivende trin.

AFTALETYPE 2

NY MESTERLÆRE

Her skal I uddanne en elev/lærling på samme måde som i den almindelige aftale, men hvor eleven/lærlingens grundforløb på erhvervsskolen erstattes helt eller delvist af at være i praktisk oplæring i jeres virksomhed. Grundforløbet kan her være op til et år.

AFTALETYPE 3

KOMBINATIONSAFTALE

Her deler I ansvaret med en anden virksomhed eller flere virksomheder om at uddanne eleven/lærlingen i et uddannelsesforløb, der som minimum omfatter hele hovedforløbet eller et helt kompetencegivende trin.

AFTALETYPE 4

KORT UDDANNELSESAFTALE

Her skal I uddanne eleven/lærlingen i mindst én del af en oplæringsperiode og en hel skoleperiode i hovedforløbet.

AFTALETYPE 5

DELAFTALE

Her kan I kun uddanne eleven/lærlingen i én enkelt oplæringsperiode eller i en del af en oplæringsperiode i hovedforløbet. En delaftale kan kun laves med elever, der er i skoleoplæring i et oplæringscenter.

Ens for alle aftaletyperne

I skal ansætte eleven/lærlingen som lønmodtager og betale eleven/lærlingen elev-/lærlingeløn i al den tid, som jeres uddannelsesaftale varer. Elev-/lærlingelønnen følger som minimum branchens gældende overenskomst for elever/lærlinge.

I skal være godkendt som oplæringsvirksomhed i minimum den del af uddannelsen, som jeres uddannelsesaftale med eleven/lærlingen omfatter. Virksomhedsgodkendelsen foretages generelt af det faglige udvalg for uddannelsen. Er jeres elev/lærling 25 år eller mere, kan eleven/lærlingen stadig indgå i de fem forskellige uddannelsesaftaler ligesom de yngre elever/lærlinge dog under særlige regler. Dem kan I læse mere om under "Erhvervsuddannelse for voksne (euv)" på [side 9](#).

Eleven/lærlingens første tre måneder hos jer er en gensidig prøvetid, hvor både I og eleven/lærlingen kan opsige uddannelsesaftalen. Efter prøvetiden kan uddannelsesaftalen ikke opsiges, medmindre I er enige om det, eller hvis forudsætningerne for uddannelsesforholdet misligholdes af én af jer. Der er kun prøvetid én gang mellem jeres virksomhed og den samme elev/ lærling. I har det juridiske, økonomiske og uddannelsesmæssige ansvar for eleven/lærlingen i den tid, jeres uddannelsesaftale varer.

Hvis I har brug for mere information om de andre trin på vejen mod at få en elev/lærling, eksempelvis om økonomien ved aftalerne eller om hvordan jeres virksomhed bliver godkendt som lærested, kan I læse mere om det i guiden "Sådan får I en elev/lærling", der kan hentes på uvm.dk/om-ansættelse-af-elever-eud

2. Ny mesterlære

Med "Ny mesterlære"-aftalen erstattes eleven/lærlingens grundforløb på erhvervsskolen helt eller delvist af praktisk oplæring i jeres virksomhed. Denne aftaletype passer især godt til jer, hvis I er klar til at tage et større oplæringsansvar i den første tid af eleven/lærlingens uddannelsesforløb – til gengæld er eleven/lærlingen til rådighed for jeres virksomhed i langt det meste af tiden, og I kan sætte et endnu større præg på eleven/lærlingen.

Enkelte faglige udvalg har fravalgt muligheden for "Ny Mesterlære" på visse erhvervsuddannelser. Se, hvilke erhvervsuddannelser der kan gennemføres med "Ny Mesterlære" på uvm.dk/nymesterlaere

Særligt for denne aftale

I stedet for at gennemføre grundforløbet på eleven/lærlingens erhvervsskole som andre elever vil den grundlæggende praktiske oplæring af eleven/lærlingen foregå i jeres virksomhed eventuelt suppleret med korte skoleophold. Et grundforløb i "Ny Mesterlære" kan være i op til et år.

Den praktiske oplæring afsluttes med, at eleven/lærlingen gennemfører en praktisk opgave, som I og skolen planlægger sammen. Opgaven løses typisk hos jeres virksomhed, og I og skolen vurderer i fællesskab, om eleven/lærlingens løsning bliver godkendt.

I skal udarbejde en personlig uddannelsesplan for eleven/lærlingen sammen med eleven/lærlingen og skolen. I uddannelsesplanen fastlægger I de mål, som eleven/lærlingen skal nå i løbet af det første år. Efter det første år fortsætter eleven/lærlingen i sit hovedforløb på samme måde som de andre elever på erhvervsuddannelsen.

Som udgangspunkt skal jeres uddannelsesaftale være gennem hele eleven/lærlingens uddannelsesforløb. Dog behøver aftalen kun at omfatte den grundlæggende praktiske oplæring samt mindst én hel skoleperiode og mindst én del af oplæringsperioden i hovedforløbet (se [side 6](#) om "Kort uddannelsesaftale").

Læs mere her: uvm.dk/nymesterlaere

Virksomhedsgodkendelsen

Ved denne aftaletype skal I som udgangspunkt være godkendt som lærested til det fulde uddannelsesforløb eller som minimum til den del af uddannelsen, som I indgår uddannelsesaftale for.

3. Kombinationsaftale

Ved "Kombinationsaftalen" deles I med en eller flere andre virksomheder om en elev/lærling. I skal være helt eller delvist godkendte som læresteder, og på den måde kan I tilsammen deles om den oplæring, eleven/lærlingen skal have gennem hele sin uddannelse.

Særligt for denne aftale

I skal fastlægge i uddannelsesaftalen, hvilke perioder I hver især skal have eleven/lærlingen tilknyttet jeres virksomheder.

Det kan gøres på flere måder: Eleven/lærlingen kan for eksempel være i oplæring på skift i jeres virksomheder henover uddannelsesforløbet, så eleven/lærlingen er flere gange i samme virksomhed, eller eleven/lærlingen kan gøre en del af sit forløb færdigt i én virksomhed ad gangen.

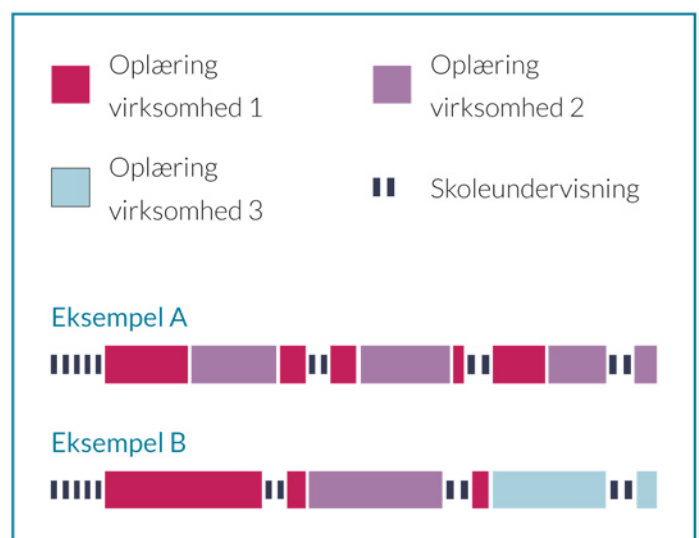
Det er et krav, at alle aftalerne skal være på plads og dække hele uddannelsesforløbet, inden den første aftaleperiode begynder.

Virksomhedsgodkendelsen

Ved denne aftale skal jeres virksomhed som minimum være godkendt til den del af uddannelsen, som I kommer til at indgå uddannelsesaftale for.

Underskrivelse af aftale

Virksomheden og eleven kan godt underskrive uddannelsesaftalen, mens eleven er i gang med grundforløbets 2. del. I vælger selv, om uddannelsesaftalen begynder med det samme, så eleven får løn i grundforløbet, eller om uddannelsesaftalen begynder, når eleven har afsluttet grundforløbets 2. del. Uanset jeres valg begynder elevens prøvetid den første dag, hvor eleven er i oplæring i virksomheden, dvs. efter grundforløbet.

4. Kort uddannelsesaftale

Ved indgåelse af en "Kort uddannelsesaftale" skal I stå for mindst én del af en oplæringsperiode og en hel skoleperiode af eleven/lærlingens hovedforløb. I kan lave én kort uddannelsesaftale med den samme elev/lærling. Hvis I ønsker at beholde eleven/lærlingen i jeres virksomhed bagefter, skal I lave en "Restaftale". Læs om den på [næste side](#).

Særligt for denne aftale

Den uddannelsesaftale, I laver med eleven/lærlingen, skal indeholde mindst én del af en oplæringsperiode og mindst én hel skoleperiode i hovedforløbet. Men aftalen kan altid ændres til en aftale gældende for resten af uddannelsen.

Jeres uddannelsesaftale kan herudover omfatte grundforløbet eller grundlæggende praktisk oplæring ([Ny Meisterlære](#)). I har kun det juridiske, økonomiske og uddannelsesmæssige ansvar for eleven/lærlingen i aftaleperioden. Hvis eleven/lærlingen ikke begynder på en ny uddannelsesaftale efter udløbet af jeres korte aftale, har eleven/lærlingen ret til at begynde i skoleoplæring, hvis den valgte uddannelse har mulighed for det, og hvis eleven/lærlingen opfylder kriterierne.

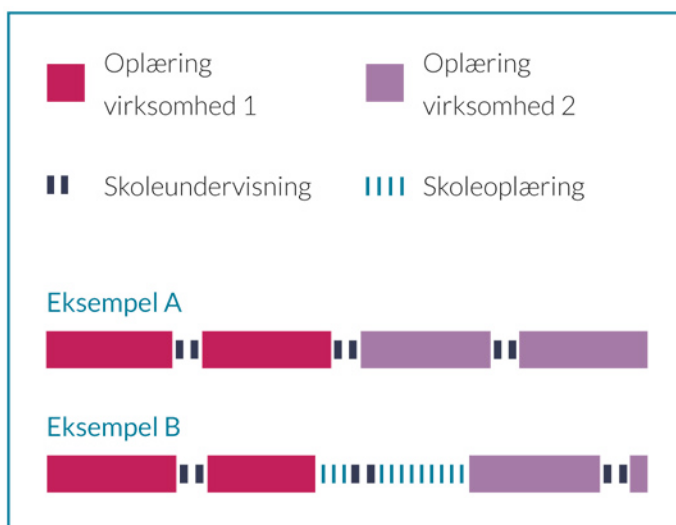
Der er enkelte uddannelser, hvor virksomheden ikke kan indgå korte uddannelsesaftaler.

Virksomhedsgodkendelsen

Ved denne aftale skal jeres virksomhed som minimum være godkendt til den del af uddannelsen, som I kommer til at indgå uddannelsesaftale for.

Underskrivelse af aftale

Virksomheden og eleven kan godt underskrive uddannelsesaftalen, mens eleven er i gang med grundforløbets 2. del. I vælger selv, om uddannelsesaftalen begynder med det samme, så eleven får løn i grundforløbet, eller om uddannelsesaftalen begynder, når eleven har afsluttet grundforløbets 2. del. Uanset jeres valg begynder elevens prøvetid den første dag, hvor eleven er i oplæring i virksomheden, dvs. efter grundforløbet.

5. Delaftaler

Ved en "Delaftale" skal I kun uddanne eleven i én enkelt oplæringsperiode eller i en del af en oplæringsperiode. En delaftale kan kun indgås med elever, der er i skoleoplysning i et skoleoplysningssenter. I modsætning til de andre aftaler er der ikke noget skoleophold for eleven/lærningen i aftaleperioden. Vær opmærksom på, at I kun kan indgå én delaftale med den samme elev/lærning. Hvis I ønsker at beholde eleven/lærningen i jeres virksomhed bagefter, skal I lave en "Restaftale"* for den læretid, der er tilbage for eleven/lærningen, eller lave en "[Kort uddannelsesaftale](#)", som beskrevet på forrige side.

*Restaftale

Man kalder det en restaftale, når en virksomhed laver en aftale for resten af en elev/lærnings uddannelsestid med en elev/lærning, der allerede har haft indgået en aftale tidligere i sin uddannelse. Det kan for eksempel være, hvis den oprindelige oplæringsvirksomhed er gået konkurs, eller aftalen af andre grunde slutter, før eleven/lærnings uddannelse er slut. En restaftale er altså betegnelsen for en aftale mellem en virksomhed og en elev/lærning om den oplæring og skoleundervisning, der er tilbage for en elev/lærning.

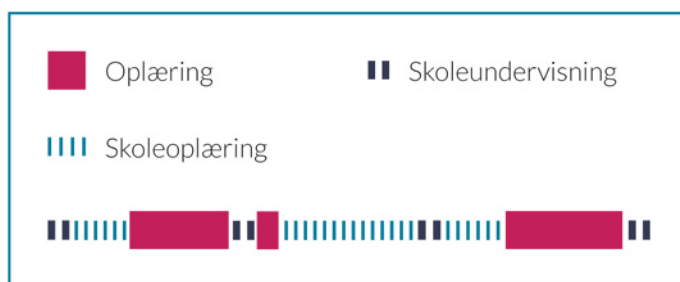
Særligt for denne aftale

En delaftale er en uddannelsesaftale om delvis oplæring og derfor ikke omfatte skoleophold.

Aftalen skal laves mellem eleven/lærningen og jeres virksomhed samt efter aftale med elevens erhvervsskole. Der er ingen tidsmæssig begrænsning for den enkelte delaftale udover, at den maksimalt kan omfatte én oplæringsperiode og kan ikke forlænges med tillæg.

Virksomhedsgodkendelsen

Ved denne aftale skal jeres virksomhed som minimum være godkendt til den del af uddannelsen, som I kommer til at indgå uddannelsesaftale for.

Trainee-forløb/ forpraktik

For nogle virksomheder og unge er det et stort skridt at indgå en uddannelsesaftale, som strækker sig 2, 3 eller 4 år ud i fremtiden. Derfor er det muligt for jeres virksomhed at ansætte en ung på 15-18 år i en periode, inden eleven starter på sin erhvervsuddannelse. Denne ordning er aftalt mellem arbejdsmarkedets parter indenfor nogle uddannelser. Forløbet er således ikke en del af selve erhvervsuddannelsen og reguleres ikke af reglerne herfor.

I perioden kan I og eleven se hinanden an personligt, socialt og fagligt med det formål, at I indgår en uddannelsesaftale, hvis perioden forløber tilfredsstillende for jer.

Betingelserne for at gennemføre trainee-forløb/forpraktik fremgår af de enkelte branchers aftaler, men grundlæggende forpligter I jer til at give den unge basal viden om jeres jobområde som en slags introduktion til en uddannelsesaftale. Den unge skal have opfyldt sin undervisningsforpligtelse (grundskolen), inden I begynder trainee-forløbet.

Ved et "Trainee-forløb/forpraktik" er der typisk en kort introperiode, hvor den unge sættes ind i de mest grundlæggende arbejdsprocesser i jeres virksomhed og

gennemgår nødvendige sikkerhedskurser, hygiejnekurser og lignende. Derefter kan trainee-eleven deltage i jeres virksomheds produktion og må i nogle tilfælde betjene visse maskiner som en ung, der ellers blot er ansat som ungarbejder, ikke må betjene.

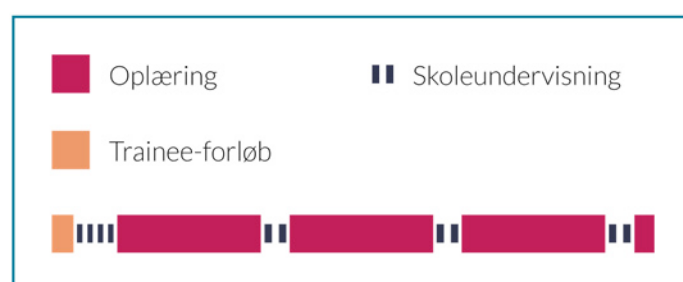
Trainee-forløbet medfører ikke automatisk en forkortelse af den efterfølgende uddannelsestid for den unge, men den unge skal have godkendt sine reelle kompetencer ved erhvervsuddannelsens start.

Virksomhedsgodkendelsen

Som virksomhed skal I være godkendt som lærested.

Læs mere om ordningen på

ug.dk/uddannelser/artikleromuddannelser/omerhvervsuddannelser/forpraktik-og-trainee-forloeb

Erhvervsuddannelse for voksne (euv)

Når man er 25 år eller derover, har man for de flestes vedkommende prøvet at have et arbejde før. Derfor kan dele af en erhvervsuddannelse, herunder oplæringen, være kortere for en vokselev/-lærling end for de yngre elever/lærlinge.

Uddannelsen for en vokselev/-lærling starter altid med, at skolen laver en realkompetencevurdering. En aftale for vokselever/-lærlinge kan være begrænset til kun at omfatte realkompetencevurderingen.

Når realkompetencevurderingen er gennemført, laves der en uddannelsesplan for hele uddannelsesforløbet, som passer til eleven/lærlingen, og uddannelsesaftalen tilpasses, hvis det er nødvendigt.

Vokselever/-lærlinge med mindst to års relevant erhvervs erfaring, som har fået godskrevet hele oplæringen og mindst 10 % af skoleundervisningen, skal kun gennemføre den resterende skoleundervisning. De vokselever/-lærlinge, som skal gennemføre euv-forløbet uden oplæringsperioder, kan indgå uddannelsesaftaler uden praktisk oplæring. Da der ikke indgår oplæring i disse vokselever/-lærlinges uddannelsesforløb, vil der ikke være en prøvetid for disse uddannelsesaftaler. I disse tilfælde skal I ikke godkendes som oplæringsvirksomhed af det faglige udvalg.

Vokselever/-lærlinge med mindre end to års relevant erhvervs erfaring kan indgå de samme fem slags uddannelsesaftaler med virksomheder efter de samme regler som de unge.

Læs mere om erhvervsuddannelse for voksne på uvm.dk/euv

Erhvervsfaglig studentereksamen (eux)

En erhvervsuddannelse kan gennemføres som et eux-forløb, hvor uddannelsen kombineres med en gymnasial eksamen (erhvervsfaglig studentereksamen).

Eux-elever/-lærlinge gennemfører en række fag på gymnasialt niveau, der er relevante for erhvervsuddannelsen. Det er fag, som I som virksomhed kan drage fordel af. Det kan for eksempel være kompetencer inden for fag som dansk, engelsk, matematik, fysik, teknik og teknologi.

For oplæringsvirksomheden betyder det, at eleven/lærlingen skal have skoleundervisning i flere uger. Uddannelsesforløb, der gennemføres med eux, er typisk længere end de ordinære forløb.

Det er ofte muligt for jeres virksomhed at have to eux-elever/-lærlinge i oplæring, hvor de to elever/lærlinge skiftevis er i oplæring og på skole, så I løbende hele tiden har en elev i oplæring ude hos jer.

Læs mere om eux på uvm.dk/eux

Vil I vide mere?

Det digitale værktøj

Der er udviklet et digitalt værktøj, som kan hjælpe jeres virksomhed gennem de fire trin til en elev/lærling. Det kan findes på stuk.fusebox-lab.dk og kan blandt andet hjælpe jer med at finde den nærmeste relevante erhvervsskole.

Find den kommende elev/lærling

Lærepladsen.dk formidler kontakt mellem virksomheder og elever, som ønsker at indgå en uddannelsesaftale. Her findes en officiel oversigt over virksomheder i Danmark, der er godkendte til at uddanne erhvervsuddannelseselever.

Find information om erhvervsuddannelserne, de faglige udvalg og skolerne

På ug.dk, som er Børne- og Undervisningsministeriets Vejledningsportal, kan I finde korte beskrivelser af de enkelte erhvervsuddannelser ved at skrive navnet på uddannelsen i søgefeltet. Her finder I også det relevante faglige udvalg og en relevant erhvervsskole.

Find Digitale uddannelsesaftaler eller aftaleformularer

På uvm.dk/uddannelsesaftaler kan du finde digitale uddannelsesaftaler eller blanketter til uddannelsesaftaler til udskrivning. Du kan også finde generelle oplysninger om erhvervsuddannelser på uvm.dk/eud

Tilskud og refusioner

Få viden om lønrefusion, transportgodtgørelse og andre tilskudsordninger hos AUB på virk.dk/vejledning/aub/aub-arbejdsgiver

Indbetalinger til AUB

I kan få information og vejledning til AUB på virk.dk/vejledning/aub/aub-arbejdsgiver/#Betaling-til-AUB

Planlægning af eleverne/lærlingernes uddannelse i jeres virksomhed

I kan blandt andet få hjælp til planlægning af eleverne/lærlingernes uddannelse i jeres virksomhed gennem Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside. Her beskrives indholdet i erhvervsuddannelserne, og I kan finde oplysninger om, hvor uddannelserne udbydes.

I kan også finde nyttig information om blandt andet tilrettelæggelse af den gode oplæring af elever/lærlinge på emu.dk/eud/praktik/materiale-til-virksomheder

